

Skövde kommun
skovdekommun@skovde.se

Beslut för gymnasieskola med introduktionsprogram

efter tillsyn i Kavelbro enhet 878
i Skövde kommun

Tillsyn i Kavelbro enhet 878

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Skövde kommun under hösten 2016. Kavelbro enhet 878 besöktes av Skolinspektionen den 25 och 26 oktober 2016 samt den 9 och 10 november 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

När det gäller introduktionsprogrammen finns det ingen samlad nationell statistik över elevernas kunskapsresultat. Skolenheten har heller ingen egen sammanställning av kunskapsresultaten.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

Skolinspektionens enkät för elever i år 2 i gymnasieskolan skickades ut till kommunen inför tillsynen och besvarades under vårterminen 2016 av 83 procent av eleverna i år 2 på skolenheten. Enkäten visar att eleverna skattar samtliga frågeområden förutom *Elevhälsa* högre än genomsnittet. Frågeområdet *Trygghet* skattas högt på skolenheten med ett indexvärde 9,0¹ där det genomsnittliga värdet för samtliga gymnasieskolenheter i enkätomgången är 8,3. Av eleverna på skolenheten svarar 92 procent "Stämmer helt och hållet" eller "Stämmer ganska bra" på påståendet "Jag känner mig trygg i skolan", att jämföra med 89 procent av samtliga elever som svarat från alla de skolenheter som ingick i enkätundersökningen. Frågeområdet *Studiero* ges 7,1 där motsvarande värde för samtliga gymnasieskolenheter i enkätomgången är 5,8. Av eleverna på skolenheten svarar 92 procent "Stämmer helt och hållet" eller "Stämmer ganska bra" på påståendet "Jag har studiero på lektionerna", att jämföra med 69 procent av samtliga elever som svarat från alla de skolenheter som ingick i enkätundersökningen.

¹ Skalan är från 0 till 10 där ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-06-14
3. Introduktionsprogram	Föreläggande	2017-06-14
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-06-14
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-06-14

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Vid Skolinspektionens tillsyn framkommer flera allvarliga brister i organisationen av utbildningen för eleverna på introduktionsprogrammen vid Kavelbro enhet 878. Däribland finns brister av omfattande karaktär i arbetet med att planera elevernas utbildning, liksom i skolenhetens kvalitetsarbete. Övriga brister gäller extra anpassningar och särskilt stöd, närvaro samt elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Huvudmannen måste se till att det för alla elever på introduktionsprogrammen upprättas individuella studieplaner med det innehåll som författningarna kräver. Vidare finns det elever som inte får en utbildning som bedrivs i form av heltidsstudier. Det finns också exempel på elever som inte erbjuds ämnen de önskar eller behöver läsa för att komma vidare i sin utbildning liksom exempel på elever vilkas utbildning består i aktiviteter utan koppling till någon kurs- eller ämnesplan och där det inte framgår av elevernas individuella studieplaner vad dessa aktiviteter syftar till. Därutöver saknas det också plan för

Beslut

2017-03-14

4 (26)

Dnr 43-2016:4755

utbildningen, vilket bedöms i beslut för huvudmannens ansvarstagande avseende gymnasieskolan, dnr 43-2016:4749.

Ovanstående i kombination med att det för skolenheten saknas ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete, medför att det inte säkerställs på vare sig individ- eller gruppnivå att elevernas utbildning leder till att eleverna förbereds för arbete eller studier. Därtill visar tillsynen att kunskapsresultaten och resultatet av arbetet med trygghet och studiero på skolenheten inte följs upp, och inte analyseras. Därmed vidtas heller inte några utvecklingsåtgärder utifrån skolenhetens resultat.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skövde kommun att senast den 14 juni 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Skövde kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att ansvarig personal på skolenheten inte utreder elevers behov av särskilt stöd, när det gäller elever som trots att de ges extra anpassningar riskerar att inte nå kunskapskraven i de ämnen som de läser. Av dokumentation som Skolinspektionen mottagit, bland annat elevernas individuella studieplaner, samt av intervjuer med personal på skolenheten, framgår det att det finns elever som fått betyget F i samma ämne flera terminer i rad utan att elevernas stödbehov utretts. Det framgår av intervjuer med såväl elevhälsa som lärare att de istället enbart arbetar med extra anpassningar så länge de leder till progression i elevens utveckling, även om anpassningarna inte leder till att eleven klarar kunskapskraven, och även om eleven misslyckas med att nå kunskapskraven under flera terminer i samma ämne.

Ovanstående är inte förenligt med skollagen. Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Elevhälsan beskriver vid intervju att eleverna ges extra anpassningar i den ordinarie verksamheten, och säger att de därför inte har sett behov av att utreda några elevers eventuella behov av särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation, däribland betygskataloger och individuella studieplaner för eleverna vid skolenheten. Utifrån dokumentationen går det att utläsa att elever på introduktionsprogrammen kan ha betyget F i något ämne i

sammanlagt upp till två och ett halvt år utan att deras behov av särskilt stöd utreds. Elevhälsan bekräftar i intervju att detta stämmer. De uppger att lärarna visserligen anmäler till elevhälsan enligt skolans rutin som gäller för särskilt stöd, men då har lärarna inte alltid gjort extra anpassningar. Följden blir att istället för att en utredning påbörjas, går specialpedagogen in och jobbar med extra anpassningar. Enligt elevhälsan händer det att elever går två och ett halvt till tre år utan att klara minst betyget E, och extra anpassningar kan pågå under hela denna period. Det görs regelbundna avstämningar av de extra anpassningarna, och elevhälsan säger att trots att de i vissa fall kan se en progression hos eleven kan eleven ändå beräknas behöva flera år för att nå kunskapskraven för årkurs 9. Elevhälsan säger vidare att det är möjligt att de gör fel som inte gör en utredning av dessa elevers stödbehov, för att se om särskilt stöd skulle kunna ge en större effekt och göra att eleverna når målen tidigare. De gånger elever ges särskilt stöd är när det är insatser av mer ingripande karaktär, där eleven exempelvis flyttas ut ur klassrummet, eller där en elev som har stora svårigheter när det gäller social interaktion får hjälp till självstyrning i sociala sammanhang.

I intervju säger lärare att anledningen till att inte fler elever får särskilt stöd är att lärarna gör anpassningar i den ordinarie verksamheten. Lärarna bekräftar att det finns elever som inte uppnår kunskapskraven i samma ämne flera terminer i rad trots att de får extra anpassningar. Lärarna uttrycker att deras uppfattning är att så länge de kan se att eleverna utvecklas "åt rätt håll" så räcker det med extra anpassningar. Skolenhetens förre rektor bekräftar vid intervju att elever har fått betyget F i samma ämne under en längre period (där elever läser ämnet i flera år) utan att det gjorts någon utredning av varför eleven inte tillgodogör sig utbildningen, och utan att eleven getts särskilt stöd. Skolenhetens nuvarande rektor uppger att hon har reagerat på att så få elever (tre elever av totalt 237) gavs särskilt stöd under vårterminen 2016, terminen innan rektorn påbörjade sin tjänst. Hon hade förväntat sig fler åtgärdsprogram och även mer specialpedagogresurser, uttrycker hon i intervju.

I samband med att Skolinspektionen gör klassrumsbesök hos en grupp elever som läser individuellt alternativ uppger lärare att det ses som ett särskilt stöd att gå på introduktionsprogrammen och att detta är anledningen till att det upprättas så få åtgärdsprogram. Det finns bland annat en elevgrupp som heter Individuellt alternativ A. I intervju med skolenhetens förre rektor, förklarar han att den skapades för elever med någon form av autismspektrumtillstånd men att det idag även är andra elever som går i den gruppen. Den förre rektorn berättar att det finns en bild- och dataverksamhet i samarbete med daglig verksamhet och att eleverna, efter sina studier där, främst går till daglig

verksamhet. Eleverna i denna grupp har inte åtgärdsprogram utan hela programmet betraktas enligt den förra rektorn som en åtgärd i sig.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skövde kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Skövde kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Introduktionsprogram

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Skövde kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever på introduktionsprogram får en utbildning som är planerad så att eleven förbereds för arbete eller studier. (17 kap. 3-7 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska se till att elever på introduktionsprogram får en utbildning som är planerad så att eleven förbereds för arbete eller studier, vilket innebär att huvudmannen ska:
- säkerställa att det för alla elever upprättas en individuell studieplan som motsvarar författningarnas krav;
- se till att studierna bedrivs i form av heltidsstudier om det inte framkommit att det är förenligt med syftet med elevens utbildning att utbildningens omfattning minskas; och
- se till att eleverna får den undervisning de behöver för att uppnå syftet med utbildningen.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Skövde kommun inte säkerställer att eleverna på introduktionsprogrammen får en utbildning som har en klar målsättning och som planeras så att de förbereds för arbete eller vidare studier. Tillsynen visar

att inte alla elever har en färdigställd individuell studieplan vid tiden för tillsynen och att det finns brister och felaktigheter i flera av de individuella studieplaner som upprättats. Bland annat saknas i en del av elevernas individuella studieplaner information om vilka ämnen eller kurser eleven ska läsa, och i vissa fall även vilka ämnen eleven har läst, och i vissa fall saknas uppgifter om pågående ämnen eller kurser för eleven. Det saknas också i en del av dem uppgifter om när pågående ämnen och kurser förväntas bli klara. Inte heller finns motivationshöjande insatser inlagda i elevernas individuella studieplaner, trots att det finns många elever som har sådana inslag i sin utbildning. I vissa av planerna finns också felaktiga uppgifter i form av att ämnen/kurser som eleven inte läser finns angivna. Skolinspektionen vill särskilt understryka att de individuella studieplanerna på introduktionsprogrammen har en extra viktig funktion för dessa elever då deras program saknar nationellt fastställda programstrukturer och examensmål. Planen för utbildningen på introduktionsprogrammet tillsammans med den individuella studieplanen och, i förekommande fall, åtgärdsprogram ska ge den stadga och samtidigt den flexibilitet som är nödvändig för en utbildning med en klar målsättning. Eftersom de förstnämnda planerna för utbildningen på introduktionsprogrammen saknas² och de individuella studieplanerna innehåller bristfällig eller felaktig information, samtidigt som det finns brister i skolans hantering av särskilt stöd och därmed åtgärdsprogram, riskerar eleverna att gå miste om den utbildning de har rätt till.

Skolinspektionen bedömer att det inte heller säkerställts att utbildningen vid introduktionsprogrammen bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier såsom författningarna föreskriver. Det finns elever som inte läser på heltid och för dessa elever framgår det varken att eleven har begärt en minskning i omfattning eller att huvudmannen gjort en bedömning av om en sådan minskning är förenlig med syftet med elevens utbildning. Det finns inte några sådana beslut fattade av varken huvudmannen eller den som huvudmannen delegerat beslutanderätten till. Att elevernas undervisningstid i dessa fall har minskats har enligt de intervjuade grundats på andra utgångspunkter än de som föreskrivs i författningarna.

Det framgår också av utredningen att de ämnen eleverna behöver för att kunna uppnå syftet med utbildningen eller önskar läsa inte alltid erbjuds vilket bland annat beror på organisatoriska faktorer snarare än behov hos den enskilde eleven. Detta medför i vissa fall att elever som är klara med ett ämne eller en kurs inte kan gå vidare och läsa fler ämnen eller kurser som de behöver för att

² Se vidare i beslut för huvudmannens ansvarstagande avseende gymnasieskolan, dnr 43-2016:4749.

bli klara med sina studier vid introduktionsprogrammen. De får således färre undervisningstimmar och deras utbildning fördröjs. Det framkommer också att det finns elever som är inskrivna på introduktionsprogram utan att få någon undervisning utan istället förväntas delta i aktiviteter utan att dessa är kopplade till någon kurs- eller ämnesplan. Det finns exempel på elever som kan läsa ett helt år på programmet utan att få någon undervisning. Istället deltar de i aktiviteter som inte leder till vare sig intyg eller betyg, utan att det finns någon dokumentation som visar att detta grundar sig i behov hos eleven i fråga. Att eleverna får färre undervisningstimmar på grund av att de blir klara med ämnen utan att få starta upp nya, liksom att det finns elever som får undervisning i enbart ett fåtal ämnen eller inga alls, innebär också att eleverna inte får undervisning som kan anses motsvara heltid.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen på ett introduktionsprogram följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 455 och 805) ska elever inom introduktionsprogrammen ha samma rätt som elever inom ett nationellt program i dag har att fullfölja sin utbildning. Denna rättighet föreslås, liksom dagens bestämmelser om rätt att fullfölja ett individuellt program, kopplas till den plan för utbildningen som huvudmannen för utbildningen ska fastställa. Av planen bör utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll framgå. Denna plan, i kombination med elevens individuella studieplan som ska innehålla de ämnen och kurser som eleven ska studera samt eventuella åtgärdsprogram, ger den stadga och samtidigt den flexibilitet som är nödvändig för en utbildning med en klar målsättning. Enligt skollagen ska det för varje elev upprättas en individuell studieplan. Enligt 1 kap. 7 § gymnasieförordningen ska en elevs individuella studieplan innehålla uppgifter om vilken studieväg eleven går på och om de val av kurser eller ämnesområden som eleven har gjort, elevens studier i grundskolans ämnen och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen om eleven följer ett introduktionsprogram.

Skollagen anger att utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Enligt skollagen får dock utbildningens omfattning minskas, om en elev begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med syftet med elevens utbildning. Enligt förarbetena till skollagen bör eleverna ha en rätt till en utbildning som omfattar heltidsstudier på samma sätt som elever i dag har rätt till detta inom ramen för individuella program. [...] Regeringen anser att elevernas rätt till heltidsstudier är central för utbildningens kvalitet och likvärdighet över landet. Elever inom introduktionsprogram bör ha samma rättigheter till en utbildning som

motsvarar heltid som elever som läser på ett nationellt program. Regeringen avser dock inte att reglera heltidsbegreppet närmare än att utbildningen till sin omfattning ska vara likvärdig med utbildningar på nationella program. I vissa fall kan det [...] finnas skäl att minska utbildningens omfattning om eleven begär det och huvudmannen finner det förenligt med utbildningens syfte (prop. 2009/10:165 s. 455).

Enligt 17 kap. 3 § skollagen är syftet med preparandutbildning att elever som fullföljt årskurs 9 i grundskolan utan att ha uppnått behörighet till ett visst nationellt program ska uppnå sådan behörighet, syftet med programinriktat individuellt val att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett nationellt yrkesprogram och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet, syftet med yrkesintroduktion att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram, syftet med individuellt alternativ att elever ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller till arbetsmarknaden, och syftet med språkintröduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning. Enligt skollagen ska programinriktat individuellt val utformas för en grupp elever medan yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev, och övriga introduktionsprogram ska utformas för en enskild elev. Preparandutbildning ska pågå högst ett år. Om huvudmannen för utbildningen finner att det finns synnerliga skäl, får preparandutbildningen förlängas till två år.

Enligt 6 kap. 3-8 §§ gymnasieförordningen ska preparandutbildningen innehålla de grundskoleämnen som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett visst nationellt program. Utbildningen får även innehålla ytterligare grundskoleämnen, dock inte sådana ämnen som eleven har godkända betyg i. Dessutom får utbildningen innehålla kurser från nationella program och, i mindre omfattning, andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling. Programinriktat individuellt val ska innehålla de grundskoleämnen som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett yrkesprogram samt kurser som ingår i ett nationellt yrkesprogram. Dessutom ska utbildningen innehålla arbetsplatsförlagt lärande enligt 4 kap. 12-14 §§. Arbetsplatsförlagt lärande behöver dock inte förekomma i den omfattning som anges där. Yrkesintroduktion ska i huvudsak innehålla yrkesinriktad utbildning. Den får innehålla hela eller delar av kurser i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram eller annan yrkesinriktad utbildning. Utbildningen ska innehålla

arbetsplatsförlagt lärande enligt 4 kap. 12-14 §§ eller praktik. Arbetsplatsförlagt lärande behöver dock inte förekomma i den omfattning som anges där. Hela utbildningen får skolförläggas om huvudmannen bedömer att detta uppenbart bäst gynnar eleven. Yrkesintroduktion får också innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen. Individuellt alternativa utformas utifrån elevens behov och förutsättningar. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i och hela eller delar av kurser i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen. Inför mottagandet av en elev till språkintröduktion ska huvudmannen i god tid göra en bedömning av elevens språkkunskaper. Huvudmannen ska fortlöpande bedöma elevens kunskapsutveckling i övriga ämnen för att eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning. Språkintröduktion ska innehålla undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. I övrigt ska språkintröduktion utformas utifrån den bedömning som ska göras enligt 7 § och innehålla de ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnen. Språkintröduktion får kombineras med kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 24 kap. skollagen (2010:800). Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen. Förordning (2016:457).

Skolinspektionens utredning

Lärare på programmet språkintröduktion uppger i intervju att det är mentorn och studie- och yrkesvägledaren som tillsammans med eleverna upprättar elevernas individuella studieplaner, och att de försöker att upprätta studieplanerna så tidigt som möjligt på läsåret. Planerna uppdateras vid terminsstart (för elever som varit där terminen innan), och även i samband med utvecklingssamtal. Enligt lärarna har alla elever en individuell studieplan. I intervju med elever på de olika intröduktionsprogrammen uppger vissa att de har en individuell studieplan medan andra inte vet om de har någon. En elev som läser Individuellt alternativ A (se beskrivning nedan) uppger att hen fick sin studieplan den 23 oktober 2016. Det finns också elever som vid tiden för Skolinspektionens intervju med studie- och yrkesvägledaren (10 november 2016) fortfarande inte har någon individuell studieplan för innevarande läsår.

Enligt lärare på individuellt alternativ har studieplanerna vid detta program annan formalia än på språkintröduktion. De börjar med att skriva in betyg från grundskolan och vilka ämnen eleverna önskar läsa på individuellt alternativ

när eleven börjar i skolan. Därefter påbörjar eleven sin utbildning på introduktionsprogrammet och vid utvecklingssamtalet (vecka 45) stämmer de av hur det går. Då görs en utvärdering utifrån de omdömen eleven fått och därefter beslutas elevens individuella studieplan. Det finns på skolenheten även andra inslag som lärarna kallar "praktiska delar" eller "praktisk inriktning" vilket innefattar elevgrupper som läser vad som kallas "kök", "verkstad", "fix" eller "bygg". I dessa elevers individuella studieplaner står det oftast att de läser programmet individuellt alternativ. Bland eleverna som går i dessa grupper finns elever som inte läser något ämne alls, säger lärarna, vilket gör att studieplanen "ser lite tom ut". Annars innehåller den de ämnen som eleven ska läsa, säger lärarna, men också anteckningar som handlar om att eleven exempelvis haft mycket frånvaro i grundskolan.

Skolinspektionen har vid tillsynen tagit del av individuella studieplaner för ett antal elever. Av dokumentstudierna framgår att studieplanerna är utformade enligt två olika modeller. I intervju med studie- och yrkesvägledaren (nedan benämnd SYV) och rektorn förklarar de att den ena varianten av studieplaner (nedan benämnd studieplanering) är ett arbetsredskap för den interna processen, som exempelvis används vid utvecklingssamtal. Den andra varianten som är den officiella individuella studieplanen (nedan benämnd ISP) finns digitalt i skolans administrativa system. Det är denna som elever och vårdnadshavare får ta del av. Den individuella studieplanen läggs upp ett läsår i taget och uppdateras löpande.

Bland de ISP:er som Skolinspektionen tagit del av finns flera exempel som innehåller felaktig information. Det finns exempel på elever i vilkas ISP:er det står att ämnen/kurser som eleven läser är avslutade men inte betygssatta (rubriken lyder "Avslutade ej betygssatta kurser"). SYV förklarar att detta beror på hur det digitala systemet är utformat, det är ämnen/kurser som eleverna inte avslutat utan som fortfarande pågår och är utlagda på längre tid än en termin. Vidare framgår det i de ISP:er som Skolinspektionen tagit del av, när ämnen/kurser är inlagda (det vill säga påbörjade) men det finns inga uppgifter i ISP:erna om när eleven förväntas vara klar med en kurs eller ett ämne, och detta dokumenteras heller inte någon annanstans. Det finns också exempel där det i elevers ISP står att de läser samma ämne/kurs (t.ex. svenska) i grundskolan respektive gymnasieskolan parallellt. Enligt SYV handlar det i dessa fall om fel i ISP:erna, det är inte så att eleverna läser svenska på två olika nivåer samtidigt. I samband med att Skolinspektionen ställer frågor till SYV om ett antal elever för vilka det endast finns ett eller ett fåtal ämnen angivna i elevens ISP förklarar SYV att eleverna kan ha påbörjat andra ämnen/kurser utan att dessa finns med i ISP:n.

Många elever har också motivationshöjande insatser som del av sin utbildning, och i vissa fall har elever endast motivationshöjande insatser (som lärarna enligt ovan kallar "praktiska delar") och läser inga kurser eller ämnen. De motivationshöjande insatserna, som inte är kopplade till kurs- eller ämnesplaner, skrivs inte in i elevernas ISP:er, uppger SYV. De kan dock finnas med i den så kallade studieplaneringen.

Enligt SYV är uppgifter i studieplaneringen de korrekta, trots att detta dokument inte är det officiella. Elevens mål med utbildningen finns också där och inte i elevens ISP, säger SYV. Av Skolinspektionens dokumentstudier framgår att det i många fall, men inte alla, finns mål med utbildningen angiva i studieplaneringarna. Det framgår dock inte hur eleven förväntas nå sitt mål, exempelvis står det inte vilka ämnen eleven saknar för att kunna gå vidare från introduktionsprogrammet eleven läser. SYV uppger också i intervju att det är oklart om det går att se i ISP vad en elev har läst tidigare terminer.

Rektorn och studie- och yrkesvägledare uppger i gemensam intervju att det finns elever på individuellt alternativ som inte läser heltid. I intervju med den tidigare rektorn uppger han att det för eleverna som inte läser heltid inte finns någon motivering dokumenterad till varför deras utbildning har ett sådant upplägg. I intervju med rektor och studie- och yrkesvägledare uppges att frågan om vad som är heltidsstudier har diskuterats men att det finns en osäkerhet kring hur det ska hanteras när det bedöms att en elev inte kan vara i skolan mer än kortare stunder. Uppfattningen har varit att vad som är heltidsstudier varierar från individ till individ beroende på vad eleven kan klara av.

Några av eleverna på såväl språkintröduktion som individuellt alternativ uppger i intervju att de tycker att utbildningen går för långsamt. Eleverna säger att de kämpar hårt för att komma vidare ifrån introduktionsprogrammen och flera elever uttrycker oro över att de hinner bli för gamla för att börja på ett nationellt gymnasieprogram efter att de gått på introduktionsprogram i tre år. Eleverna berättar om ämnen de önskat läsa, bland annat utifrån vilket nationellt program de vill bli behöriga att söka, som de inte fått möjlighet till av olika anledningar. Bland annat nämner de biologi och samhällskunskap. Det finns också elever, främst på språkintröduktion, som säger att när de blir klara med ett ämne på grundskolenivå ges de inte möjlighet att starta upp ett nytt ämne på grundskolenivå, eller gymnasiekurs. Istället har de tomt i schemat. En anledning som eleverna fått till varför de inte kan läsa ämnen de önskar, är att det inte funnits lärare som kunnat undervisa i ämnena. I intervju bekräftar SYV att det finns grundskoleämnen som inte erbjuds.

Vad gäller gymnasiekurser säger SYV att två stycken har erbjudits i år: engelska och matematik. Rektorn, som vid Skolinspektionens tillsyn varit på plats i några veckor, uppger att hon fått signaler från de nationella programmen att det blir problematiskt när elever på introduktionsprogram läser gymnasiekurser och sedan går från introduktionsprogram till nationella program, för att det då uppstår ett "glapp" i schemat. Rektorn förklarar att hon är osäker på vad som gäller i sådana situationer.

Rektorn uttrycker vid intervju oro över att elever inte kan läsa det som de behöver, och uppger att det delvis beror på brister i tjänstefördelning och schemaläggning. Rektorn uppger att inte alla elever erbjuds de ämnen de har behov av att läsa. Istället för att organisera enheten så att de kan möta elevernas behov och önskemål, har skolan först lagt ut lärarnas scheman och sedan fått se var de kan få in eleverna. Organisationen borde ha gjorts på annat sätt, enligt rektorn, som menar att situationen är svår att hantera nu, under pågående läsår. En i personalen vid skolenheten, som har ett uppdrag som kallas samordnare, ska tillsammans med rektorn göra ett försök att göra förändringar i schemat/organisationen inför vårterminen 2017.

Även samordnaren bekräftar i intervju att det finns elever som har önskat få läsa ämnen som skolan inte kunnat erbjuda. Samordnaren förklarar att det är på grund av att det blir schemakrockar som de inte kan erbjuda eleverna alla ämnen, alla ämnen finns att erbjuda men i så fall måste ibland ett annat ämne tas bort från elevens schema. Det beror på att lärarnas scheman, som gäller för hela terminen, redan är lagda och lärarna har då inte möjlighet att undervisa i de önskade ämnena utifrån sina scheman. Samordnaren förklarar att schemat inte har lagts efter elevernas behov, utan det är skolans organisation som styr schemat. Exempelvis är en faktor som styr schemaläggningen att lärarna har behövt fördelas utifrån att introduktionsprogrammen finns i olika lokaler (där vissa är förlagda på Kavelbrogymnasiet och andra på Västerhöjdsgymnasiet). Skolans organisation, vid tiden för tillsynen, medför att de inte kan erbjuda så många ämnen, men de kan erbjuda fler möjligheter för de elever som läser i G-huset som ligger i anslutning till Västerhöjdsgymnasiet.

Det finns vid skolenheten elever som läser "kök", "verkstad", "fix" eller "bygg". Dessa elever har under sin skoldag aktiviteter inom dessa områden men dessa är inte kopplade till någon kurs- eller ämnesplan. I elevernas studieplaner kan det exempelvis stå "Är med i köksgruppen" eller "Är bara med i fixgruppen" under rubriken "Pågående kurser läsår 2016-2017". Som tidigare nämnts finns det i dessa grupper elever som inte läser några ämnen alls, vilket framgår av studieplaner, studieplaneringar, elevernas scheman och intervju med lärarna. Lärarna säger att de elever som går vad som kallas "praktisk inriktning" läser främst praktisk inriktning under sitt första år på

skolenheten. Under elevens andra år på introduktionsprogrammen är tanken att de ska läsa något yrkesämne eller gå ut på praktik, säger lärarna. Den praktiska verksamheten som eleverna ägnar stora delar av sin skoltid åt är inte kopplad till läroplanen, vare sig till något ämne eller någon kurs. Enligt lärarna ska det däremot vara synligt i studieplanen vad studierna syftar till.

Varför undervisningen i de praktiska inriktningarna vare sig är kopplad till grundskolans eller gymnasieskolans läroplan kan rektorn inte svara på, och heller inte varför vissa elevers studieplaner inte innehåller några behörighetsgivande ämnen, utan bara praktiska inslag. I dagsläget är de motivationshöjande insatserna inte med i den individuella studieplanen men de anges i "studieplaneringen". Exempelvis står det "Är bara med i fixgruppen" i en studieplanering, under rubriken "Pågående kurser". Under "Framtida mål" står det att eleven skulle vilja börja läsa ämnen (fyra ämnen anges) och under "Noteringar/övrigt" står det att eleven vill ha längre dagar i skolan. Under planerade kurser för nästa läsår, 2017/18, finns elevens önskade ämnen med.

Skolinspektionen har även begärt ut elevernas scheman, där det framgår att eleven i exemplet ovan endast är med i fix-gruppen 2,5 timmar om dagen under förmiddagarna och inte läser några ämnen. Av elevernas scheman framgår det att många elever endast läser ämnen/kurser mellan noll och tolv timmar i veckan och kan därutöver ha motivationshöjande insatser, eller "praktiska delar" (som dock inte motsvarar praktik), i ett antal timmar varje vecka.

I intervju med elevhälsan säger elevhälsans representanter att de har elever på skolenheten som de arbetar med att få att komma till skolan. Ofta handlar det om elever som kommer från grundskolan med betyget F i många ämnen. Dessa elever finns på individuellt alternativ, men läser inga betygsgrundande ämnen eller kurser. De är endast med på de så kallade praktiska delarna, där de exempelvis bygger vindskydd.

I intervju förklarar skolenhetens förre rektor, som avslutade sin tjänst efter vårterminen 2016, att det inom ramen för introduktionsprogrammet individuellt alternativ finns ett antal olika "grupper" på skolan med syfte att öka elevernas studiemotivation. Dessa grupper var tänkta att erbjuda aktiviteter utifrån elevernas önskemål, och kom att kallas "bygg", "kök", "verkstad" och "hantverket light". Som exempel på aktiviteter säger den förre rektorn att elever kunde få åka hem till pensionärer och hjälpa till, eller ingå i ett byggprojekt i samverkan med Billingens friluftsområde. Istället för att läsa ämnen skulle eleverna träna självkänsla för att sedan kunna gå ut på praktik.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skövde kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Skövde kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Skövde kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleverna ska delta i utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Uteblir en elev utan giltigt skäl ser rektorn till att elevens vårdnadshavare informeras samma dag. (15 kap. 16 § skollagen)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att alla elever på introduktionsprogrammen deltar i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om de inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev uteblir utan giltigt skäl, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande.
- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande vid introduktionsprogrammen, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

*Motivering till bedömning av brist***Rapportering av elevers frånvaro utan giltigt skäl**

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens rutiner för att rapportera när elever uteblir från undervisningen utan giltigt skäl, inte fungerar tillfredsställande. Elevers frånvaro registreras inte alltid av lärare, och det saknas en gemensam rutin för hur rapportering av elevers frånvaro ska ske. Bland annat beror detta på att skolans digitala system för närvaroregistrering inte omfattar eleverna på introduktionsprogrammen.

Detta strider mot skollagen som anger att en elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Vid intervju med elever på introduktionsprogrammen framkommer det att det inte finns något enhetligt system för att registrera närvaron. Eleverna uppger att det finns lärare som inte antecknar elevers frånvaro och att lärarna gör på olika sätt när det gäller närvarorapportering. De uppger vidare att de inte har någon kännedom om huruvida det finns någon samlad information om deras frånvaro som de kan ta del av.

Enligt lärarna har introduktionsprogrammen inte tillgång till skolans digitala närvarorapporteringssystem. Lärarna uppger i intervju att respektive lärare kan följa upp närvaron på sina egna lektioner, men de säger att det är svårt att få en överblick över elevernas frånvaro eftersom det inte finns ett system för rapportering när det gäller eleverna på introduktionsprogrammen.

Representanter från skolans elevhälsa uppger i intervju att det inte finns något gemensamt system eller rutin för rapportering av elevers frånvaro. De säger att varje lärare gör på sitt sätt, och att inte alla lärare antecknar om elever är frånvarande. Skolsköterskan har en rutin för att följa upp frånvaron där det sker rapportering, men representanterna för elevhälsan uppger samtidigt att pedagogerna kanske inte fullt ut tar sitt ansvar att rapportera elevers frånvaro. Exempelvis kan lärare hänvisa till att eleverna ändå inte är studiemedelsberättigade, förklarar elevhälsan.

I intervju säger rektorn att det har varit problematiskt med närvarorapporteringen men att de har börjat systematisera den nu, och börjat registrera elevgrupperna i skolans digitala närvarorapporteringssystem.

Elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Detta eftersom elevhälsan i huvudsak arbetar åtgärdande, och med enskilda elever på individnivå. Därutöver har de ägnat mycket av sin tid åt att skapa strukturer för arbetet. Det finns i elevhälsans arbete ytterst få insatser på gruppnivå och elevhälsan själva upplever att de inte har tillräckligt med tid för att arbeta på det förebyggande och hälsofrämjande sätt som de önskar.

Detta är inte förenligt med skollagen, som anger att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Skollagen anger vidare att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Vidare förklaras att elevhälsan, genom att arbeta förebyggande och hälsofrämjande, ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. (prop. 2009/10:165 s. 277 och s. 656)

Lärarna uppger i intervju att elevhälsan, inom ramen för sitt förebyggande och hälsofrämjande arbete, hade kill- och tjejgrupper under förra läsåret. Under innevarande läsår har det däremot varit svårt att hitta tid till förebyggande och hälsofrämjande arbete. Lärarna uppger att de har efterfrågat något från elevhälsan om hälsa och hygien riktat till eleverna, vilket dock inte blivit av.

I intervju uppger representanter för elevhälsan att de har elevhälsoteamsmöte varannan vecka, och avsatt tid för förebyggande arbete en gång var tredje vecka, men i praktiken har det inte funnits tid till det senare. Det har bland annat skett en del omorganisation och byte av lokaler för introduktionsprogrammen detta läsår, och elevhälsan säger att det varit så rörigt att de inte hunnit med sitt arbete. Elevhälsan berättar att de inte varit med i planeringen av flytten och upplever att de "glömts bort" i sammanhanget, varför de nu får slåss för att få kontor nära eleverna på IM. Skolenhetens rektor tillträdde sin tjänst i samband med höstterminens början 2016, och elevhälsan, där även skolsköterskan är ny för terminen, uppger att mycket av elevhälsoarbetet vid tiden för Skolinspektionens besök har handlat om att skapa rutiner och ta fram ett årshjul för arbetet.

När det gäller konkreta insatser gentemot eleverna har inte mycket hunnit genomföras, uppger representanterna för elevhälsan. Ett exempel på förebyggande arbete som de genomfört är enligt kuratorn en riktad insats till en grupp nyanlända elever. Elevhälsan säger att de inte använts förebyggande, utan mest åtgärdande. Kuratorn uttrycker att det förebyggande arbetet varit

eftersatt. Skolsköterskan säger att eleverna på individnivå kommer att ha hälsosamtal under våren 2017, men att det på gruppnivå inte finns något planerat. Enligt elevhälsan har dock lärarna planerat ett möte om ett temaarbete kring relationer dit elevhälsan bjudits in, vilket de uppskattar.

Rektorn uppger i intervju att det stämmer att elevhälsan har svårt att hinna med det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Rektorn upplever dock att både kuratorn och specialpedagogen arbetar förebyggande. Hon säger också att skolsköterskan sitter med på elevhälsomötena, men att skolpsykologen inte deltar regelbundet i elevhälsans möten. Rektorn konstaterar att med tanke på att eleverna på introduktionsprogrammen har haft mycket resurser kopplade till sig under sin grundskoletid, borde det också finnas mer elevhälsoresurser för eleverna på den här gymnasieskolenheten, än vad som finns.

Vid intervjuer med elever framkommer det att eleverna inte ser mycket av elevhälsan, vare sig i klassrummen eller enskilt. Elever från programmet Individuellt alternativ uppger dock att kuratorn ofta besöker klasserna och de kan träffa kuratorn när de vill.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skövde kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Skövde kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Skövde kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och

dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska följa upp och dokumentera skolenhetens resultat samt arbetet med trygghet och studiero.
- Rektorn ska utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumentera dessa.
- Rektorn ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa samt se till att planeringen och åtgärderna dokumenteras för den enskilda skolenheten.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det överlag saknas ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på skolenheten. Skolinspektionen har tagit del av viss dokumentation som dock ej kan anses utgöra ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete. Detta eftersom det saknas en sammanställning av resultaten förutom viss redovisning av en del av elevernas betyg. Någon dokumenterad uppföljning av eventuella åtgärder som vidtagits tidigare läsår, exempelvis läsåret 2015/16, finns inte heller. Den dokumentation som finns anger förvisso vilka åtgärder som vidtas innevarande läsår, men då det saknas information om tidigare åtgärder och det inte finns någon dokumentation av resultaten, går det ej att utläsa huruvida åtgärderna utgår från en analys av dessa. Att det inte görs någon systematisk uppföljning och analys av vare sig kunskapsresultat eller av arbetet med trygghet och studiero bekräftas även vid intervjuer med både rektor och personal.

Detta strider mot författningarna. Enligt skollagen ska rektor på skolenhetsnivå ansvara för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska

Beslut

2017-03-14
22 (26)

Dnr 43-2016:4755

vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten ska nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvar för skolans resultat.

Skolinspektionen har inför tillsynen begärt att få ta del av en sammanställning av resultat av värdegrundsarbetet och kunskapsresultaten, samt dokumentation av kvalitetsarbetet på enhetsnivå. Skolinspektionen har därefter mottagit ett dokument som består av en tabell i form av en betygskatalog för en specifik grupp elever (dock ej samtliga vid skolenheten) och där det även framgår hur dessa elever ligger till i de olika grundskoleämnena där de ännu inte har betyg. Ingen ytterligare information, såsom analys eller åtgärder, finns i nämnda dokument. Därutöver har Skolinspektionen mottagit en tabell rubricerad *Främjande arbete Läsår 2016-2017*, en tabell rubricerad *Kartläggande arbete* och en tabell med rubriken *Utvärdering*. I tabellen med information om det kartläggande arbetet finns tre åtgärder angivna. Det framgår att överlämningsmöten med kommunala högstadieskolor ska genomföras för elever som ska börja på introduktionsprogrammen. Det framgår också att vissa elever ska få möjlighet att äta sin skollunch i en mindre och anpassad matsal. Den tredje åtgärden är att fortsätta jobba med samma åtgärder som gällde för läsåret 2015-2016 då de "gett goda resultat". Det står för samtliga tre åtgärder att dessa ska utvärderas muntligt. Tabellen med rubriken *Utvärdering* saknar innehåll. I tabellen med främjande åtgärder finns sex åtgärder, och även här anges att utvärderingar av dessa ska ske muntligt.

Lärare uppger i intervju att de minns att de gjort någon form av utvärdering av läsåret men att det inte var något som utgick från elevernas resultat utan snarare deras egen utveckling som lärare och arbetslag. En av lärarna har skapat ovannämnda tabell med betygen för att lärarna ska ha en överblick. Såvitt lärarna vet har inte huvudmannen begärt in någon uppföljning av resultaten på introduktionsprogrammen. De poängterar också i sammanhanget att det är väldigt svårt att mäta elevgruppernas utveckling i de "praktiska grupperna" beskrivet utifrån någon form av mål. I intervju med elevhälsan uppger representanterna att de inte är delaktiga i vare sig uppföljning av kunskapsresultat eller av trygghet och studiero. De säger också att det saknas en tydlighet i arbetet med att följa upp föregående års plan mot kränkande behandling.

Rektorn kan i intervju inte uppge något om skolenhetens kvalitetsarbete. Rektorn tillträdde sin tjänst på skolenheten höstterminen 2016 och har ingen

uppfattning om hur detta har arbetats med tidigare. Det finns inget samlat dokumenterat kvalitetsarbete som gäller gymnasieenheten där introduktionsprogrammen finns. När det gäller planen mot kränkande behandling har rektorn en plan för hur arbetet ska struktureras upp framöver.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skövde kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Skövde kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga

Beslut

2017-03-14
24 (26)

Dnr 43-2016:4755

elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Solmaz Malek Lundin
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Kavelbro enhet 878

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Kavelbro enhet 878

Kavelbro enhet 878 är en gymnasieskolenhet med endast introduktionsprogram. Utbildningen vid Kavelbro enhet 878 bedrivs på två olika gymnasieskolområden med ungefär två kilometers avstånd emellan; Kavelbro (där det finns ytterligare två gymnasieskolenheter) och Västerhöjd (där det finns ytterligare fem gymnasieskolenheter). Skolan har totalt 244 elever vid tiden för Skolinspektionens tillsyn. Programmet språkintröduktion har 163 elever, individuellt alternativ har 63 elever, programinriktat individuellt val har 11 elever, och yrkesintröduktion har 7 elever. Det finns inga elever som läser preparandutbildning. Skolenheten leds av en rektor.